PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG GIAO TIẾP CHO TRẺ 5–6 TUỔI T HÔNG QUA VIỆC XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC ĐA VĂN HÓA TRONG TRƯỜNG MẦM NON: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ HÀM Ý GIÁO DỤC

Nguyễn Gia Diệp Anh*, Chu Thị Hồng Nhung**
***Học viên cao học, QH 2024, ngành Giáo dục sớm và Giáo dục Tiểu học**
****Trường Đại học Giáo dục, ĐHQGHN**
Email: diepanhnguyengia38@gmail.com, chunhung.vnies@gmail.com

Tóm tắt: *Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và sự gia tăng tính đa dạng văn hóa, phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi trở thành một yêu cầu quan trọng của giáo dục mầm non. Môi trường giáo dục đa văn hóa được xem là điều kiện thuận lợi để trẻ phát triển ngôn ngữ, khả năng hợp tác, lắng nghe, chia sẻ và ứng xử phù hợp trong các mối quan hệ xã hội. Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu lý luận thông qua phân tích, tổng hợp và hệ thống hóa các tài liệu trong và ngoài nước về kỹ năng giao tiếp, giáo dục đa văn hóa và môi trường giáo dục trong trường mầm non. Trên cơ sở đó, bài viết làm rõ các khái niệm liên quan, phân tích đặc điểm kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi, đồng thời luận giải vai trò của môi trường giáo dục đa văn hóa đối với sự phát triển kỹ năng giao tiếp. Kết quả nghiên cứu cho thấy môi trường giáo dục đa văn hóa tạo ra nhiều cơ hội để trẻ trải nghiệm, tương tác và hợp tác, qua đó góp phần phát triển năng lực ngôn ngữ, kỹ năng xã hội và khả năng giao tiếp. Trên cơ sở tổng hợp các lý thuyết và kết quả nghiên cứu, bài viết đề xuất khung lý thuyết về cơ chế tác động của môi trường giáo dục đa văn hóa đến sự phát triển kỹ năng giao tiếp, đồng thời đưa ra một số hàm ý nhằm định hướng xây dựng môi trường giáo dục trong trường mầm non theo hướng phát triển năng lực và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.*

Từ khóa*: kỹ năng giao tiếp; trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi; giáo dục đa văn hóa; môi trường giáo dục; giáo dục mầm non.*

DEVELOPING COMMUNICATION SKILLS FOR FIVE- TO SIX-YEAR-OLD CHILDREN THROUGH BUILDING A MULTICULTURAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRESCHOOLS: THEORETICAL FOUNDATIONS AND EDUCATIONAL IMPLICATIONS

Abstract: *In the context of international integration and increasing cultural diversity, developing communication skills for five- to six-year-old preschool children has become a key objective of early childhood education. A multicultural educational environment provides favorable conditions for children to develop language, cooperation, listening, sharing, and socially appropriate communication behaviors. This article employs a theoretical research approach through the analysis, synthesis, and systematization of domestic and international literature on communication skills, multicultural education, and educational environments in preschools. It clarifies the concepts of communication skills and multicultural educational environments, analyzes the characteristics of communication development in five- to six-year-old children, and discusses the role of multicultural educational environments in fostering communication skills. The findings indicate that multicultural educational environments create meaningful opportunities for children to experience, interact, and collaborate, thereby promoting language development, social skills, and communication competence. Based on the reviewed theories and research findings, the article proposes a theoretical framework explaining the mechanism through which multicultural educational environments contribute to the development of communication skills. It also offers several educational implications for designing multicultural learning environments in preschools to support competency-based education and meet the demands of educational innovation.*

Keywords: *communication skills; five- to six-year-old preschool children; multicultural education; educational environment; early childhood education.*

Nhận bài: 20/06/2026 Phản biện: 20/07/2026 Duyệt đăng: 23/07/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ mầm non là một trong những mục tiêu quan trọng của giáo dục hiện đại, bởi giao tiếp không chỉ là phương tiện trao đổi thông tin mà còn là nền tảng hình thành nhận thức, phát triển ngôn ngữ và thiết lập các mối quan hệ xã hội. Theo Vygotsky (1978), các chức năng tâm lý bậc cao của trẻ được hình thành thông qua tương tác xã hội, trong đó ngôn ngữ giữ vai trò trung gian giúp trẻ lĩnh hội và nội tâm hóa kinh nghiệm xã hội. Vì vậy, việc tạo dựng môi trường giáo dục giàu cơ hội tương tác có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ.

Đối với trẻ 5–6 tuổi, giao tiếp không chỉ giúp trẻ diễn đạt suy nghĩ và cảm xúc mà còn góp phần phát triển khả năng hợp tác, giải quyết vấn đề và thích ứng với môi trường học tập khi chuyển tiếp lên tiểu học. Chương trình Giáo dục mầm non

hiện hành cũng nhấn mạnh việc tạo cơ hội để trẻ thường xuyên trao đổi, lắng nghe, bày tỏ ý kiến và hợp tác với người khác như một yêu cầu quan trọng trong phát triển năng lực (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021).

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, trẻ ngày càng có nhiều cơ hội tiếp xúc với sự đa dạng về ngôn ngữ, phong tục và giá trị văn hóa. Điều này đặt ra yêu cầu xây dựng môi trường giáo dục tôn trọng sự khác biệt, khuyến khích sự hợp tác và hình thành năng lực giao tiếp trong các bối cảnh đa dạng. Theo Banks (2019), giáo dục đa văn hóa không chỉ bổ sung nội dung về các nền văn hóa mà còn hướng tới xây dựng môi trường giáo dục công bằng, hòa nhập và tôn trọng sự đa dạng của người học.

Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về phát triển kỹ năng giao tiếp hoặc giáo dục đa văn hóa trong giáo dục mầm non, các công trình chủ yếu tiếp cận hai lĩnh vực này một cách độc lập. Nghiên cứu làm rõ vai trò của môi trường giáo dục đa văn hóa đối với sự phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ mẫu giáo, đặc biệt trong bối cảnh giáo dục mầm non Việt Nam, vẫn còn hạn chế.

Xuất phát từ khoảng trống nghiên cứu đó, bài viết tập trung hệ thống hóa cơ sở lý luận về phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ 5–6 tuổi thông qua xây dựng môi trường giáo dục đa văn hóa trong trường mầm non, đồng thời đề xuất khung lý thuyết và một số hàm ý giáo dục nhằm góp phần nâng cao chất lượng tổ chức môi trường giáo dục theo định hướng phát triển năng lực.

II. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu về phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ em đã được nhiều nhà khoa học tiếp cận từ các góc độ tâm lý học phát triển, giáo dục học và ngôn ngữ học. Các nghiên cứu đều thống nhất rằng giao tiếp không chỉ là phương tiện trao đổi thông tin mà còn là yếu tố thúc đẩy sự phát triển nhận thức, ngôn ngữ và năng lực xã hội của trẻ (Vygotsky, 1978; Bruner, 1983). Theo quan điểm kiến tạo xã hội, trẻ phát triển thông qua quá trình tham gia vào các hoạt động và tương tác với người lớn cũng như bạn bè. Chất lượng của môi trường tương tác có ảnh hưởng trực tiếp đến sự hình thành và phát triển kỹ năng giao tiếp.

Ở góc độ môi trường giáo dục, Bronfenbrenner (1979) cho rằng sự phát triển của trẻ chịu tác động đồng thời từ nhiều hệ thống môi trường như gia đình, nhà trường và cộng đồng. Trong đó, nhà trường không chỉ truyền đạt tri thức mà còn tạo cơ hội để trẻ học hỏi thông qua các mối quan hệ và hoạt động xã hội. Quan điểm này là cơ sở quan trọng để nghiên cứu vai trò của môi trường giáo dục đối với sự phát triển kỹ năng giao tiếp.

Song song với các nghiên cứu về giao tiếp, giáo dục đa văn hóa được phát triển mạnh trong bối cảnh toàn cầu hóa. Banks (2019) khẳng định giáo dục đa văn hóa hướng tới xây dựng môi trường học tập công bằng, tôn trọng sự đa dạng và tạo cơ hội phát triển cho mọi người học. Gay (2018) nhấn mạnh việc khai thác sự đa dạng văn hóa như một nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục, trong khi Nieto (2017) cho rằng môi trường giáo dục tôn trọng sự khác biệt góp phần hình thành thái độ tích cực, tăng cường sự tự tin và khả năng hợp tác của trẻ.

Đối với giáo dục mầm non, NAEYC (2020) và UNESCO (2021) đều khẳng định trẻ học hiệu quả nhất trong môi trường an toàn, cởi mở và giàu cơ hội tương tác. Các hoạt động trải nghiệm, vui chơi và khám phá văn hóa không chỉ giúp trẻ mở rộng hiểu biết mà còn phát triển ngôn ngữ, kỹ năng xã hội và năng lực giao tiếp.

Tại Việt Nam, các nghiên cứu về kỹ năng giao tiếp của trẻ mầm non chủ yếu tập trung vào đặc điểm phát triển theo lứa tuổi và các biện pháp giáo dục thông qua hoạt động học, vui chơi và trải nghiệm. Chương trình Giáo dục mầm non hiện hành xác định phát triển ngôn ngữ và tình cảm – kỹ năng xã hội là hai lĩnh vực có mối quan hệ chặt chẽ, trong đó trẻ cần được tạo điều kiện thường xuyên để trao đổi, lắng nghe và hợp tác với người khác (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021). Bên cạnh đó, giáo dục đa văn hóa bước đầu được đề cập theo hướng tích hợp các giá trị văn hóa địa phương, vùng miền và dân tộc vào hoạt động giáo dục nhằm giúp trẻ hiểu và tôn trọng sự đa dạng văn hóa.

Tổng quan các nghiên cứu cho thấy kỹ năng giao tiếp được hình thành thông qua quá trình tương tác xã hội và chịu ảnh hưởng trực tiếp của môi trường giáo dục; đồng thời, giáo dục đa văn hóa được xem là định hướng quan trọng trong phát triển năng lực hội nhập và tôn trọng sự khác biệt. Tuy nhiên, các nghiên cứu hiện nay chủ yếu tiếp cận hai lĩnh vực này một cách riêng biệt. Việc phân tích vai trò của môi trường giáo dục đa văn hóa như một yếu tố thúc đẩy sự phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi, đặc biệt trong bối cảnh giáo dục mầm non Việt Nam, vẫn còn hạn chế. Đây chính là khoảng trống nghiên cứu mà bài viết

tập trung làm rõ thông qua việc hệ thống hóa cơ sở lý luận và đề xuất khung lý thuyết về mối quan hệ giữa môi trường giáo dục đa văn hóa với sự phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ mẫu giáo lớn.

III. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG GIAO TIẾP CHO TRẺ 5–6 TUỔI THÔNG QUA XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC ĐA VĂN HÓA

3.1. Kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi

Kỹ năng giao tiếp được hiểu là khả năng sử dụng tổng hợp ngôn ngữ, hành vi và các phương tiện phi ngôn ngữ nhằm thiết lập, duy trì và phát triển các mối quan hệ xã hội một cách phù hợp với mục đích và bối cảnh giao tiếp. Theo cách tiếp cận năng lực, kỹ năng giao tiếp không chỉ thể hiện ở khả năng diễn đạt mà còn bao gồm năng lực lắng nghe, phản hồi, hợp tác, điều chỉnh cảm xúc và ứng xử phù hợp trong các tình huống xã hội (OECD, 2021). Đối với trẻ mầm non, kỹ năng giao tiếp được hình thành chủ yếu thông qua các hoạt động trải nghiệm, vui chơi và tương tác với người lớn cũng như bạn đồng trang lứa.

Ở lứa tuổi 5–6 tuổi, trẻ có sự phát triển mạnh về ngôn ngữ, nhận thức và đời sống tình cảm. Vốn từ của trẻ tăng nhanh, cấu trúc câu hoàn thiện hơn và trẻ có khả năng kể lại sự việc theo trình tự tương đối logic. Bên cạnh đó, trẻ bắt đầu biết lắng nghe người khác, đặt câu hỏi, bày tỏ quan điểm và tham gia trao đổi trong các hoạt động nhóm. Tuy nhiên, khả năng kiểm soát cảm xúc, điều chỉnh hành vi giao tiếp và giải quyết xung đột của trẻ vẫn đang trong quá trình hình thành, phụ thuộc nhiều vào sự định hướng của giáo viên và môi trường giáo dục (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021).

Theo Vygotsky (1978), sự phát triển ngôn ngữ và giao tiếp của trẻ diễn ra thông qua quá trình tương tác xã hội. Những cuộc trò chuyện với người lớn và bạn bè giúp trẻ từng bước nội tâm hóa các chuẩn mực giao tiếp, đồng thời phát triển tư duy và khả năng tự điều chỉnh hành vi. Quan điểm này cho thấy giao tiếp vừa là kết quả, vừa là động lực của sự phát triển tâm lý. Do đó, muốn phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ cần tạo ra những bối cảnh tương tác có ý nghĩa thay vì chỉ tập trung rèn luyện kỹ năng ngôn ngữ một cách riêng lẻ.

Nghiên cứu của Bruner (1983) cũng khẳng định rằng trẻ học cách giao tiếp hiệu quả nhất khi được tham gia vào các hoạt động có sự hỗ trợ của người lớn trong những tình huống gần gũi với cuộc sống. Thông qua các hoạt động vui chơi, trải nghiệm và hợp tác, trẻ không chỉ mở rộng vốn từ mà còn hình thành khả năng lắng nghe, chia sẻ, thương lượng và giải quyết vấn đề. Điều này phù hợp với định hướng của Chương trình Giáo dục mầm non Việt Nam, trong đó kỹ năng giao tiếp được phát triển thông qua mọi hoạt động giáo dục chứ không giới hạn trong lĩnh vực phát triển ngôn ngữ.

Từ các quan điểm trên có thể thấy, kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi là một năng lực tổng hợp gồm bốn thành tố cơ bản: (1) khả năng diễn đạt bằng ngôn ngữ và phi ngôn ngữ; (2) khả năng lắng nghe và phản hồi; (3) khả năng hợp tác và giải quyết tình huống trong giao tiếp; (4) khả năng điều chỉnh hành vi phù hợp với chuẩn mực xã hội. Các thành tố này có mối quan hệ chặt chẽ với nhau và được phát triển thông qua quá trình trẻ thường xuyên tham gia vào các hoạt động tương tác trong môi trường giáo dục.

3.2. Môi trường giáo dục đa văn hóa trong trường mầm non

Trong giáo dục mầm non, giáo dục đa văn hóa không đơn thuần là việc giới thiệu cho trẻ về các quốc gia, dân tộc hay lễ hội mà cần được tích hợp vào toàn bộ môi trường giáo dục. Điều đó có nghĩa là trẻ được tiếp cận với sự đa dạng văn hóa thông qua học liệu, trò chơi, hoạt động trải nghiệm, các mối quan hệ xã hội và cách ứng xử hằng ngày của giáo viên. Theo Gay (2018), môi trường giáo dục chỉ thực sự mang tính đa văn hóa khi mọi trẻ đều được tôn trọng, được khuyến khích thể hiện bản thân và có cơ hội tham gia bình đẳng vào các hoạt động học tập.

Dựa trên cách tiếp cận hệ sinh thái của Bronfenbrenner (1979), môi trường giáo dục đa văn hóa trong trường mầm non có thể được cấu thành từ bốn thành tố cơ bản.

Thứ nhất, môi trường vật chất, bao gồm không gian lớp học, góc hoạt động, học liệu, đồ chơi và các biểu tượng văn hóa được thiết kế theo hướng mở, phản ánh sự đa dạng của văn hóa địa phương, văn hóa các vùng miền, các dân tộc Việt Nam và một số nền văn hóa trên thế giới.

Thứ hai, môi trường tâm lý, được thể hiện thông qua bầu không khí thân thiện, tôn trọng, bình đẳng và khuyến khích trẻ tự tin bày tỏ ý kiến. Đây là điều kiện để trẻ mạnh dạn giao tiếp, chia sẻ cảm xúc và chấp nhận sự khác biệt của người khác.

Thứ ba, môi trường hoạt động, bao gồm hệ thống các hoạt động học tập, vui chơi, trải nghiệm, lễ hội và dự án giáo dục tạo cơ hội để trẻ hợp tác, trao đổi và giải quyết các tình huống mang tính văn hóa.

Thứ tư, môi trường xã hội, thể hiện ở chất lượng các mối quan hệ giữa trẻ với giáo viên, giữa trẻ với bạn bè, giữa nhà trường với gia đình và cộng đồng. Đây là thành tố quyết định tính bền vững của quá trình giáo dục vì tạo ra sự thống nhất trong việc hình thành các hành vi giao tiếp cho trẻ.

3.3. Mối quan hệ giữa môi trường giáo dục đa văn hóa và sự phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi

Các lý thuyết của Bronfenbrenner (1979) và Vygotsky (1978) đều khẳng định môi trường giáo dục có vai trò quan trọng trong sự phát triển năng lực của trẻ. Đối với trẻ mầm non, môi trường giáo dục đa văn hóa không chỉ mở rộng hiểu biết về các nền văn hóa mà còn tạo điều kiện để phát triển kỹ năng giao tiếp thông qua các hoạt động tương tác hằng ngày.

Theo quan điểm kiến tạo xã hội, trẻ được trao đổi, hợp tác và chia sẻ với giáo viên, bạn bè trong môi trường đa văn hóa, từ đó phát triển vốn từ, khả năng diễn đạt, lắng nghe và điều chỉnh hành vi giao tiếp. Đồng thời, các học liệu, trò chơi và hoạt động khám phá văn hóa cũng tạo thêm cơ hội để trẻ thảo luận, hợp tác và giải quyết vấn đề, góp phần phát triển kỹ năng xã hội (OECD, 2021).

Từ đó, có thể khái quát cơ chế tác động như sau: Môi trường giáo dục đa văn hóa → Tăng cường trải nghiệm và tương tác → Phát triển ngôn ngữ và kỹ năng xã hội → Phát triển kỹ năng giao tiếp. Mô hình này cho thấy môi trường đa văn hóa tác động gián tiếp đến kỹ năng giao tiếp thông qua việc tạo ra các cơ hội trải nghiệm và tương tác xã hội.

3.4. Khung lý thuyết về phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ 5–6 tuổi thông qua môi trường giáo dục đa văn hóa

Trên cơ sở tổng hợp các lý thuyết về phát triển nhận thức xã hội, lý thuyết hệ sinh thái và giáo dục đa văn hóa, có thể khái quát cơ chế tác động của môi trường giáo dục đa văn hóa đến sự phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi thông qua một chuỗi tác động liên hoàn.

Theo Vygotsky (1978), sự phát triển của trẻ diễn ra trong quá trình tương tác xã hội, trong đó ngôn ngữ đóng vai trò là công cụ trung gian giúp trẻ tiếp nhận và nội tâm hóa kinh nghiệm văn hóa. Bronfenbrenner (1979) nhấn mạnh môi trường sống là hệ thống các mối quan hệ có ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển của trẻ. Trong khi đó, Banks (2019) và Gay (2018) cho rằng giáo dục đa văn hóa cần được xây dựng như một môi trường học tập tôn trọng sự đa dạng, tạo điều kiện để người học hợp tác, đối thoại và cùng kiến tạo tri thức.

Từ các cách tiếp cận trên, bài viết đề xuất khung lý thuyết cho thấy môi trường giáo dục đa văn hóa không tác động trực tiếp đến kỹ năng giao tiếp mà thông qua việc gia tăng các cơ hội trải nghiệm văn hóa và tương tác xã hội của trẻ. Khi được tham gia vào các hoạt động học tập, vui chơi và trải nghiệm trong môi trường tôn trọng sự đa dạng, trẻ có nhiều cơ hội sử dụng ngôn ngữ, trao đổi ý kiến, hợp tác với bạn bè và giải quyết các tình huống giao tiếp. Quá trình đó góp phần phát triển đồng thời năng lực ngôn ngữ, kỹ năng xã hội và khả năng điều chỉnh hành vi, từ đó hình thành kỹ năng giao tiếp một cách bền vững.

MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC ĐA VĂN HÓA
(vật chất – tâm lý – xã hội – hoạt động)
▼
Gia tăng trải nghiệm văn hóa cho trẻ
▼
Tăng cường tương tác xã hội tích cực
(trẻ – trẻ; trẻ – giáo viên; trẻ – gia đình)
▼
Phát triển năng lực ngôn ngữ và kỹ năng xã hội
▼
PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG GIAO TIẾP CỦA TRẺ 5–6 TUỔI
(lắng nghe – diễn đạt – hợp tác – ứng xử – điều chỉnh hành vi)

Hình 1. Khung lý thuyết về phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ 5–6 tuổi thông qua môi trường giáo dục đa văn hóa

Khung lý thuyết này kế thừa các quan điểm của Vygotsky (1978), Bronfenbrenner (1979), Banks (2019) và Gay (2018), đồng thời cụ thể hóa cơ chế tác động của môi trường giáo dục đa văn hóa đối với sự phát triển kỹ năng giao tiếp của trẻ mẫu giáo lớn trong bối cảnh giáo dục mầm non Việt Nam. Đây cũng là cơ sở để định hướng việc xây dựng môi trường giáo dục và triển khai các nghiên cứu thực nghiệm trong thời gian tới.

IV. BÀN LUẬN VÀ HÀM Ý GIÁO DỤC

Kết quả tổng hợp cho thấy kỹ năng giao tiếp của trẻ 5–6 tuổi được hình thành chủ yếu thông qua tương tác xã hội, phù hợp với quan điểm của Vygotsky (1978) và Bronfenbrenner (1979). Tuy nhiên, các nghiên cứu trước đây chủ yếu phát triển kỹ năng giao tiếp thông qua hoạt động học, vui chơi hoặc giáo dục kỹ năng sống, trong khi vai

trò của môi trường giáo dục đa văn hóa đối với phát triển kỹ năng giao tiếp vẫn chưa được nghiên cứu đầy đủ, đặc biệt trong bối cảnh giáo dục mầm non Việt Nam.

Bài viết nhấn mạnh rằng giá trị của môi trường giáo dục đa văn hóa không chỉ nằm ở việc đưa yếu tố văn hóa vào lớp học mà quan trọng hơn là tạo ra các tình huống giao tiếp đa dạng để trẻ được trải nghiệm, hợp tác và giải quyết vấn đề. Qua đó, trẻ phát triển khả năng diễn đạt, lắng nghe, chia sẻ và điều chỉnh hành vi giao tiếp phù hợp với từng bối cảnh.

Từ đó, nghiên cứu đề xuất bốn hàm ý: (1) tích hợp giáo dục đa văn hóa vào mọi hoạt động giáo dục thay vì chỉ tổ chức theo chủ đề; (2) giáo viên đóng vai trò thiết kế môi trường và tổ chức tương tác nhằm khuyến khích trẻ giao tiếp, hợp tác và phản biện; (3) khai thác các giá trị văn hóa gần gũi, đa dạng để hình thành thái độ tôn trọng sự khác biệt; và (4) tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng nhằm mở rộng cơ hội trải nghiệm và giao tiếp cho trẻ.

V. KẾT LUẬN

Phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ 5–6 tuổi là nhiệm vụ quan trọng của giáo dục mầm non, giúp trẻ chuẩn bị cho học tập và hòa nhập xã hội. Trên cơ sở tổng hợp các nghiên cứu, bài viết đã làm rõ cơ sở lý luận về kỹ năng giao tiếp, môi trường giáo dục đa văn hóa và mối quan hệ giữa hai yếu tố này.

Kết quả cho thấy môi trường giáo dục đa văn hóa tạo điều kiện tăng cường trải nghiệm, tương tác, phát triển ngôn ngữ và kỹ năng xã hội, qua đó thúc đẩy kỹ năng giao tiếp của trẻ. Từ đó, bài viết đề xuất khung lý thuyết về cơ chế tác động của môi trường giáo dục đa văn hóa và một số định hướng xây dựng môi trường giáo dục theo hướng phát triển năng lực.

Nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở lý luận và là nền tảng cho các nghiên cứu thực nghiệm về hiệu quả của môi trường giáo dục đa văn hóa trong phát triển kỹ năng giao tiếp cho trẻ mầm non.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Banks, J. A. (2019). An introduction to multicultural education (6th ed.). Pearson.

Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development: Experiments by nature and design. Harvard University Press.

Bruner, J. S. (1983). Child's talk: Learning to use language. W. W. Norton & Company.

Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). Chương trình Giáo dục mầm non (Ban hành kèm theo Thông tư số 51/2020/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020, được hợp nhất và áp dụng hiện hành). Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). Thông tư số 50/2020/TT-BGDĐT ngày 31 tháng 12 năm 2020 ban hành Chương trình làm quen với tiếng Anh dành cho trẻ em mẫu giáo. Hà Nội.

Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). Thông tư số 26/2018/TT-BGDĐT sửa đổi, bổ sung Chương trình giáo dục mầm non. Hà Nội.

Gay, G. (2018). Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice (3rd ed.). Teachers College Press.

National Association for the Education of Young Children. (2020). Developmentally appropriate practice: Position statement. NAEYC.

Nieto, S. (2017). Language, culture, and teaching: Critical perspectives (3rd ed.). Routledge.

OECD. (2021). Beyond academic learning: First results from the Survey of Social and Emotional Skills. OECD Publishing.

11, Piaget, J. (1962). Play, dreams and imitation in childhood. W. W. Norton & Company.

UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. UNESCO Publishing.

United Nations. (1989). Convention on the Rights of the Child. United Nations.

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Harvard University Press.

Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 17(2), 89–100.